

## אירוס שחום בגבעות גורל

**עונה מומלצת:** מרץ – עונת הפריחה

**התאמה:** כל המשפחה.

**קושי מסלול:** קל מאוד.

**אורך מסלול:** כקילומטר.

**משך מסלול:** כמה שרוצים.

**מפה:** מפת סימון שבילים מס' 12, "דרום השפלה ושולי הר חברון".

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

**הגעה מהמרכז:** נוסעים בכביש מס' 40 דרומה. בצומת גורל עושים סיבוב פרסה צפונה ועוקבים אחר סימוני הקילומטרים לאורך הדרך. בין קילומטר 195-196 פונים ימינה בדרך עפר טובה שמובילה ישירות אל ריכוזי הפריחה של האירוס.

**\* מסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.**

הפעם נפנה מהכביש הראשי לבאר שבע אל חיקו של אזור עלום ולא מוכר – גבעות גורל, שגורלן נחרץ זה מכבר על ידי שינוי כפות הדחפורים ומפעלי הבנייה שנוגסים בהן מכל עבר. אם בעבר אנדרטת חטיבת הנגב שתכנן דני קרוון, הנמצאת בקצה הדרומי של הגבעות, סימנה את הקצה הצפוני המרוחק של העיר באר שבע, כיום היא מוקפת מצפון על ידי שכונת רמות החדשה. במזרח הגבעות הולכת לקיה, המושבה הבדואית ומתפשטת, וכך גם פארק התעשייה של סטף ורטהיימר. כבישים חדשים הולכים ונסללים באזור וביניהם כביש חוצה ישראל שמתקש לא לעבור בתוואי הכביש הקיים, אלא לפרוץ לו נתיב משלו.

בעבודות פיתוח שנערכות באזור נהרסת כל עולם החי והצומח ומפנה מקומו לאספלט ולבטון. לפני ארבע שנים יצאו אנשי הקק"ל במפעל ייחודי. הם סימנו מראש את מקומם של כ-400 בצלים של אירוס שחום, עקרו אותם מהאדמה לפני חורבנו של השטח ושתלו אותם מחדש במקומות בטוחים בשטח שהוכשר לכך במיוחד ביער דודאים. זוהי מחווה נדירה לפרח היפה הצומח כמעט אך ורק באדמות לס עמוקות בבקעת באר שבע וערד וכן בגבעות של טרשי גיר במורדות חבל יער יתיר. האירוס השחום נמנה על אירוסי ההיכל – אותם אירוסים גדולים שגודל הפרח שלהם מגיע ל-15 ס"מ ושעלי הכותרת שלהם יוצרים מעין חלל פנימי קסום. שמו של האירוס ניתן לו על שום הצבע העמוק של עלי הכותרת שלו – סגול הגובל בחום.

בתום השנה הראשונה במקום מגוריהם החדש אישרו האירוסים שהם מרגישים בבית. דרכם מוקירת התודה להראות זאת הייתה פריחה יפה במיוחד, בגושים גדולים של צבע כהה מטריף.

מלבד האירוס השחום אפשר למצוא במקום גם כלניות, צבעונים, דמומיות, ציפורני חתול, חרדל השדה, טופח ומעט דודא רפואי. לקראת סוף המסלול ישנו בור מים קטן, כנראה מהתקופה הביזאנטית.

בעלי רכבי השטח יכולים להמשיך עם סימון השבילים השחור אל עומק השטח, במעלה הגבעות ולעבר קו פרשת המים שלהן. לאורך קו פרשת המים נמשכת דרך עפר נוספת, מסומנת בסימון שבילים אדום. אם פונים בה שמאלה (צפונה) מגיעים אל שמורה קטנה ולא מתוירת – שמורת להב דרום. הדרך חוצה אותה, ממשיכה הלאה ומסתיימת מעט מזרחית לישוב להבים, שבסמוך אליו שבים אל כביש סלול. לאורכה של הדרך תצפו יפות על האזור. במערב נראה מישור צפון הנגב והעיר הבדואית רהט, קיבוץ משמר הנגב, קבוץ שובל ונקודות יישוב נוספות מרוחקות



**יותם יעקבסון**

הרצאות, צילום ומתיבה, הדרכה בארץ  
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

יותר. במזרח אפשר לראות את דרום הרי חברון ואת חלקה המזרחי של בקעת באר שבע. מצפון – את גבעות להב המיוערות. לאורך הדרך נמצאים ריכוזי פריחה נוספים, ביניהם גם נרקיסים הנחבאים בערוצים (חשוב לזכור שהירידה מהשבילים המסומנים אסורה בהחלט!). ישנם סיכויים טובים לפגוש בדרך רועי צאן בדואים ואם לא מדובר בסוף שבוע גם בחיילי צה"ל עסוקים במרדף אחר נ.צ. במסגרת שבוע ניווטים כזה או אחר. לעומת זאת הסיכויים להיתקל בחיות בר קטנים. הן ישנן, אך ממהרות להימלט על נפשן. ככלות הכל בדומה לארצנו הקטנה הן מכותרות מכל עבר ועתה גם נוגסים עוד ועוד בתחומי מחייתן ולכן לא מפתיע שהן סובלות מפרנויה מסוימת.

המסלול עודכן ב- 19.10.2011

על הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©